

Skolchefen - myndigheten och överklagande av beslut

Stephan Rapp, VD för Högskolan för lärande och kommunikation i Jönköping

Varje kommun är genom sitt politiskt valda fullmäktige huvudman för kommunens utbildningsväsende. Detta fullmäktige utser en eller flera politiska (myndighets)nämnder med ansvar för tilldelade utbildningsområden.

Skolchefen är den kommunala huvudmannens tjänsteman och har ofta ansvaret för utbildningsadministrationens kompetens och effektivitet. Därmed är arbete med beslutsfattande och effektivering av desamma viktiga beståndsdelar i skolchefens arbete. För rättsäkerheten är det centralt att beslutsfattande och efterföljande arbete baseras på den grund som författningarna stadgar. Här är myndighetsbegreppet centralt och detta har också en nära koppling till skolans huvudmannaskap.

2 § Kommuner är huvudmän för förskola, förskoleklass, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola, kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna, utbildning i svenska för invandrare och fritidshem, om inte annat följer av 4 §.

I varje kommun ska det finnas en eller flera nämnder som ska fullgöra kommunens uppgifter enligt denna lag. Om kommunens uppgifter fullgörs av flera nämnder ska varje sådan nämnd, i den utsträckning det begärs, lämna de uppgifter som behövs för att administrera fördelningen av platser i förskola och i sådan verksamhet som avses i 25 kap. till de övriga nämnderna.

Myndighetsutövning är ytterst ett uttryck för samhällets maktbefogenheter i förhållande till medborgarna. Exempel på myndighetsutövning för en kommunal huvudman är skolpliktsbevakning (2010:800 kap. 7) och beslut om skolskjuts (2010:800 kap 10). I skollagen ges också beslutanderätt från staten direkt till rektor, exempelvis beslut om särskilt stöd (kap 3). I sådana ärenden kommer rektor att fatta myndighetsbeslut. Beslutsrätt som stat ger direkt till en tjänsteman kan inte övertas av den kommunala huvudmannen (jmf skolchefen och statens dubbla styrning).

Ett myndighetsbeslut bör innehålla följande delar:

1. Vilken person, elev det gäller
2. Lagrum som beslutet grundar sig på
3. Skäl som legat till grund för beslutet, då ärendet avser myndighetsutövning mot enskild

4. Datum med dag för beslutet
5. Vem som fattat beslutet, vara undertecknat
6. Om beslutet kan överklagas med förvaltningsbesvär (se nedan, överklagande med förvaltningsbesvär) ska en underrättelse om hur det kan göras finnas med (besvärshänvisning)

Överklagande

Med skollag (2010:800) följde att fler beslut än i tidigare skollagar blev möjliga att överklaga genom förvaltningsbesvär och ett särskilt överklagandekapitel finns i lagen (kap 28). I detta kapitel kan man utläsa vilka beslut fattade av statliga eller kommunala myndigheter som får överklagas samt till vilken rättslig instans de ska överklagas. Beslut som det inte uttryckligen saknas möjlighet att överklaga kan överklagas antingen genom förvaltningsbesvär eller laglighetsprövning (se nedan).

Förvaltningsbesvär

1. Om ett beslut kan överklagas med förvaltningsbesvär så anges det i författningen. Då skriver man exempelvis att: ”styrelsens beslut att...får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol,” eller att ”rektors beslut att ... får överklagas hos skolväsendets överklagandenämnd.”
2. Vid denna typ av besvär prövas ärendet i sak och myndigheten eller domstolen kan upphäva kommunens beslut och sätta ett annat beslut i dess ställe.
3. Om ett beslut kan överklagas genom förvaltningsbesvär ska myndigheten som fatta beslutet – om detta gått part emot – lämna besvärshänvisning (se bilaga)

Laglighetsprövning

1. Om det saknas förbud mot överklagande och det inte heller i författningen är angivet till vem man kan överklaga så kan beslutets laglighet i vissa fall prövas.
2. Överklagandet lämnas till allmän förvaltningsdomstol som endast prövar beslutets laglighet, inte dess lämplighet.
3. Till beslut som kan laglighetsprövas behöver inte följa någon besvärshänvisning.

Om en elev eller vårdnadshavare anser att skolan eller förskolan gjort fel så kan denne vända sig till Statens Skolinspektion. Det kan exempelvis handla om att ett barn eller elev blir mobbad eller inte får det särskilda stöd som behövs. Möjlighet till anmälningar till skolinspektionen följer inte av skollagens överklagandekapitel.

Bilaga - Besvärshänvisning

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta beslut kan överklagas till (till vem framgår av skollagen 28 kap.).

Om du vill överklaga beslutet ska du ange vilket beslut det gäller och vilken ändring du begär.

Skicka ditt överklagande till: *Den myndighet som fattat beslutet*

För att ditt överklagande ska kunna prövas måste det ha kommit in till myndigheten inom tre (3) veckor från det att du fick del av beslutet.